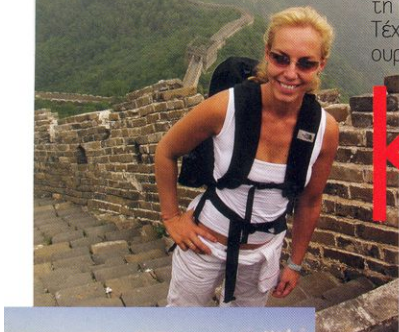

άνθρωποι, έργα & ιδέες

οδοιπορικό τέχνης

Το *Ποτάμι της Ζωής* ρέει στους «Διαπολιτισμούς», τη μεγάλη έκθεση του Εθνικού Μουσείου Σύγχρονων Τέχνης. Η εικαστικός Δανάη Σπράτου, πριν το δημιουργήσει, το ταξίδεψε. Από τη Μαρία Ε. Δεβλήτογλου

Κοιτάζοντας δορυφορικές εικόνες των ποταμών της Γης, έχει κανείς την αίσθηση ότι βλέπει τις φλέβες του πλανήτη, φλέβες ζωής της Γης.

Ύστερα από μερικές ημέρες ταξιδιού με ποταμόπλοιο νιώθεις ότι αρχίζεις να ενώνοσαι με τη ροή του ποταμού, και η ροή αυτή είναι φυσική σαν αναπνοή που διασίζει μέσα από τα

ποτάμια ολόκληρο τον κόσμο ενώνοντάς τον». Την πρώτη φορά που η Δανάη Σπράτου είχε αυτή την αίσθηση ήταν όταν ταξίδεψε στον Νείλο. Εκεί γεννήθηκε η ιδέα για το έργο που τώρα παρουσιάζεται στους «Διαπολιτισμούς» μαζί με έργα, μεταξύ άλλων, των Bill Viola, Sherin Neshat, Mona Hatoum, Γιάννη Κουνέλλη.

«Ήταν μια υπερπαραγωγή για την οποία δεν ήμουν προετοιμασμένη, με ρίσκο πολύ μεγάλο και σε οικονομικό και σε προσωπικό

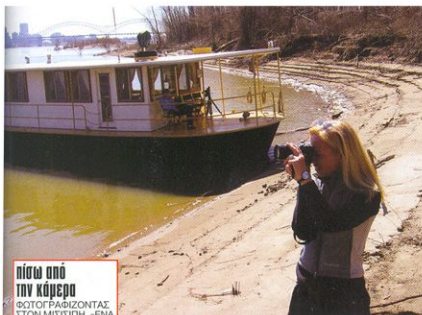
κό επίπεδο. Ήμουν, όμως, αποφασισμένη να δώσω το 100% του εαυτού μου θέλοντας να σταθώ επάξια δίπλα σε μεγάλα ονόματα της διεθνούς εικαστικής σκηνής». Το αποτέλεσμα είναι ένα μεγάλο έργο που φέρνει τον θεατή σε επαφή με επτά μεγάλα ποτάμια του κόσμου: τον Δούναβη, τον Αμαζόνιο, τον Γιανγκτσέ, τον Γάγγη, τον Μισισσιπί, τον Νείλο και τον Νίγηρα αντί του Τίγρη που αρχικά ήθελε, γιατί η κατάσταση στη Βαγγιά καθιστούσε οποιαδήποτε προσέγγιση αδύνατη. Στη μέση ενός επαγωγένου, ο θεατής βλέπει, ακοιεί τα τελεικά νιώθει τον κύκλο μιας ημέρας - ουμπτισμένο σε τριάντα λεπτά- τις επτά αυτές γωνίες της Γης, που μοιάζουν να ενώνονται μέσα από τη ροή του νερού.

Το *Ποτάμι της Ζωής* την οδήγησε μέσα σε έναν χρόνο σε όλα αυτά τα μέρη, έτσι ώστε βίωσε πρώτα το έργο και μετά το δημιουργήσει. Ταξίδεψε με ποταμόπλοια και με πλώρες, κοιμήθηκε στις όχθες ποταμών, είδε εκτίκνες απόστευτη μορφολογία και τεράστια ανθρωπότητα δασοκάμια. Κάθε ποτάμι είχε τον χαρακτήρα και την ιστορία του: «Ο Δούναβης, που διασχίζει πολλές χώρες, είναι πολιπολιτισμικό, με έντονο το ανθρωπινό στοιχείο και την αίσθηση της ιστορίας. Ο Αμαζόνιος είναι σαν μια ήπειρο από νερό και δίπλα του η οργιώδης φύση όπου ο άνθρωπος μοιάζει πολύ μικρός και ανίσχυρος. Στον Γιανγκτσέ τα τοπία και οι άνθρωποι συνθέτουν έναν περίεργο συνδυασμό παλιού και καινούργιου, βιομηχανικού και υπανάπτυκτου, όπου κυριαρχεί η επήθημία για πρόοδο και η εύκολη αποκοπή από οποιαδήποτε παράδοση. Το ταξίδι στον Γάγγη ήταν η πιο έντονη εμπειρία για μένα, καθώς απαιτούσε μεγάλη ευρύτερα μυαλού και συναισθημάτων για να αφομοιώσει και να δεχτεί κανείς αυτή την άγρια συνύπαρξη της μορφολογίας με την ασάφια, της ωραίας μυρωδιάς με τη βρόμια, της ζωής με τον θάνατο. Στον Νίγηρα είναι επίσης πρωτόγονες οι συνθήκες, αλλά εκεί η αίσθηση που κυριαρχεί είναι ότι δεν έχει περάσει ο χρόνος - σαν να γυρίζεις πίσω να >

Ο γάμος του κάμμου

Η ΔΑΝΑΗ ΣΠΡΑΤΟΥ ΣΤΟ ΣΙΝΙΚΟ ΤΕΙΧΟΣ ΚΑΙ ΦΟΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΚΑΙ VIDEO STILLS ΑΠΟ ΤΑ ΤΑΞΙΔΙΑ ΤΗΣ ΣΤΑ ΠΟΤΑΜΙΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ.

πίσω από τον κάμερα

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΖΟΝΤΑΣ
ΣΤΟΝ ΜΕΣΣΗΝΗ «ΕΝΑ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΤΟ-
ΠΙΟ, ΑΠ' ΟΠΟΥ ΕΛΕ-
ΠΕ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ».

δω φυτείες και ρομα-
ντικές εικόνες, αλλά
διαφευγτικά, καθώς αντίκρισα ένα βιομη-
χανικό, μονότονο τοπίο από το οποίο
απουσίαζε ο άνθρωπος. Το τελευταίο μου
ταξίδι ήταν στον Νεώλο κι έτσι έκλεισε ο κύ-
κλος που από το ποτάμι αυτό ξεκίνησε. Αυ-
τή τη δεύτερη φορά που τον τα-
ξίδεψα, έχοντας πλέον τις εμπει-
ρίες από τους άλλους ποταμούς,
επιβεβαιώθηκε η αρχική μου
εντύπωση ότι είναι ο αυτοκρά-
τορας των ποταμών. Η φύση, η
ιστορία του και η ηρεμία που
αναδίδει είναι μοναδικές».

Επιστρέφοντας
στην Αθήνα,
την περίμε-
νε μεγάλος
όγκος δου-
λειάς και η
αφομοίωση
όσων είδε,
ένιωσε και
οκέφτηκε. Το έργο, ολοκλη-
ρωμένο πλέον και υπό εκθε-
ση, αγοράστηκε από την Πολι-
τιστική Ολυμπιάδα και ανήκει
στη μόνιμη συλλογή του Εθνι-
κού Μουσείου Σύγχρονης Τέ-
χνης. Για τη δεύτερη διαδικασία,
όμως, φαίνεται ότι θα χρειαστεί
πολύς καιρός. «Νιώθω ακό-
μη την ανάγκη να μαζέψω τα
κομμάτια μου» λέει σήμερα.
«Θέλω χρόνο για να επεξεργα-
στώ όλες αυτές τις εμπειρίες για
να κατασταλάξει πλέον η επί-
γνωση για μένα ότι ο δυτικός
τρόπος ζωής είναι ένα πολύ μι-
κρό ποσοστό του τρόπου ζωής

των ανθρώπων
της Γης. Αυτό
που εμείς θεω-
ρούμε καθημερι-
νότητα είναι πολ-
ύ μακριά από
την πραγματικώ-
τητα των περιο-
στών ανθρώ-
πων. Είναι άλλο
να το γνωρίζεις
θεωρητικά κι άλ-
λο να το ζεις – σε
κάνει να βλέπεις
τα πράγματα πολ-
ύ διαφορετικά». Αυτό και τόσο
άλλα είναι που θέλει να μοιραστεί με την ο-
ικογένειά της που πάνω από έναν χρόνο τώ-
ρα ήταν σε αναμονή, όσο εκείνη ταξίδευε.
«Ο Νικόλας, ο 10χρονος γιος μου, ως ένα
σημείο τα ζούσε μέσα από μένα και τα δώρα
που του έφερνα. Τα έχει τώρα όλα –τόξα,
αγάματα, πετρόματα- συγκεντρωμένα σε

ένα ράφι του διαμετίου του σαν λάφρα από
μια μεγάλη περπέτεια. Για την κόρη μου την
Εομέ, που μπαίνει τώρα στην εφηβεία, τα
πράγματα ήταν πιο δύσκολα, της έλειπα». Καθώς η προσωπική ισορροπία και η οικο-
γενειακή ζωή ξαναμπαίνουν στη ροή τους,
το *Ποτάμι της Ζωής* συνεχίζει να κούα στον
εκθεσιακό χώρο της νέας πτέρυγας του Με-
γάρου Μουσικής, όπου φιλοξενούνται οι
«Διαπολιτισμοί». «Δεν θεωρώ τον εαυτό
μου videoartist» λέει η Στράτου για το μέσο
αυτό που είναι τόσο μόδας «απλώς εξυ-
πηρετούσε την υλοποίηση της ιδέας μου.
Έτοι κι αλλιώς, ποτέ μου ότι αυτό πρέπει να
είναι πάντα το κριτήριο ενός εικαστικού για
την επιλογή των εκάστοτε υλικών του».

*Φωτογραφίες από τα ταξίδια που οδήγησαν
στη δημιουργία του έργου Το Ποτάμι της
Ζωής θα παρουσιαστούν την άνοιξη στην
Γκαλερί Ζουμπουλάκη. Αρκετές από αυτές
έχουν προαγοραστεί από συλλέκτες που, με
τον τρόπο αυτόν, κατέστησαν δυνατή την
υλοποίηση των ταξιδιών.* □